

โครงการจัดการเรียนรู้ วิชา 3000-1521 คณิตศาสตร์ 2	
หน่วยที่ 4 การแก้ระบบสมการเชิงเส้น เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน <ul style="list-style-type: none"> - เมทริกซ์ผกผัน - เมทริกซ์ผกผัน - การหาเมทริกซ์ผกผันของเมทริกซ์จัตุรัสใดๆ โดยใช้เมทริกซ์ผกผันและตัวกำหนด 	ครั้งที่ 5 จำนวน 3 ชั่วโมง
จุดประสงค์การสอน	รายการสอน
1. สามารถนำเอาความรู้จากเรื่องเมทริกซ์ผกผันได้ 2. สามารถนำเอาความรู้จากเมทริกซ์ผกผันได้ 3. สามารถการหาเมทริกซ์ผกผันของเมทริกซ์จัตุรัสใดๆ โดยใช้เมทริกซ์ผกผันและตัวกำหนดได้	1. เมทริกซ์ผกผัน 2. เมทริกซ์ผกผัน 3. การหาเมทริกซ์ผกผันของเมทริกซ์จัตุรัสใดๆ โดยใช้เมทริกซ์ผกผันและตัวกำหนด
วิธีการสอน บรรยาย / ถาม-ตอบ / สาธิต / ปฏิบัติกิจกรรม	
สื่อการสอน <ul style="list-style-type: none"> - แผ่นใส เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน - อุปกรณ์ปฏิบัติการ เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน - แบบทดสอบ เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน - วีซีดีประกอบการสอน 	หนังสืออ้างอิง ศักดา กิ่งโก้. คณิตศาสตร์ 2. ศสอ. กรุงเทพฯ
การประเมินผล ทำกิจกรรม และแบบทดสอบ ได้เกินร้อยละ 50	

แผนการจัดการเรียนรู้

รหัสวิชา 3000-1521

วิชา คณิตศาสตร์ 2

จำนวน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์

หน่วยที่ 7 เมทริกซ์ผกผัน

เรื่อง

1. เมทริกซ์ผกผัน
2. เมทริกซ์ผกผัน
3. การหาเมทริกซ์ผกผันของเมทริกซ์จัตุรัสใดๆ โดยใช้เมทริกซ์ผกผันและตัวกำหนด

เวลาสอน 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ในบทนี้นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน เมทริกซ์ผกผัน และการหาเมทริกซ์ผกผันของเมทริกซ์จัตุรัสใดๆ โดยใช้เมทริกซ์ผกผันและตัวกำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ทั่วไป

มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเมทริกซ์ผกผัน เมทริกซ์ผกผัน และการหาเมทริกซ์ผกผันของเมทริกซ์จัตุรัสใดๆ โดยใช้เมทริกซ์ผกผันและตัวกำหนด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

พุทธิพิสัย

1. ผู้เรียนสามารถอธิบายเมทริกซ์ผกผันได้
2. ผู้เรียนมีอธิบายเมทริกซ์ผกผันได้

ทักษะพิสัย

1. ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์เรื่องเมทริกซ์ผกผันและเมทริกซ์ผกผันได้

จิตพิสัย

1. ผู้เรียนสามารถยอมรับและทำความเข้าใจเรื่องเมทริกซ์ผกผันและเมทริกซ์ผกผันได้

เครื่องมือวัดผลตามพุทธิพิสัย (10 คะแนน)

1. อธิบายเมทริกซ์ผกผันได้(5 คะแนน)
2. อธิบายเมทริกซ์ผกผันได้(5 คะแนน)

เครื่องมือวัดผลตามทักษะพิสัย (5 คะแนน)

1. แก้โจทย์เรื่องเมทริกซ์ผกผันและเมทริกซ์ผกผันได้

เครื่องมือนำวัดผลตามจิตพิสัย (5 คะแนน)

1. ขอมรับและทำความเข้าใจเรื่องเมทริกซ์ผกผันและเมทริกซ์ผกผันได้

เกณฑ์การวัดผลตามพุทพิสัย

การตอบคำถามข้อที่ 1

เมทริกซ์ผกผัน

เมทริกซ์จัตุรัส A ใดๆ จะเรียกว่าเป็นเมทริกซ์ไม่เอกฐาน ถ้ามีเมทริกซ์จัตุรัสใดๆ ซึ่ง $AB = BA = I$ เรียก B ว่า เป็นเมทริกซ์ผกผันสำหรับการคูณของ A แต่ถ้าหาก $AB \neq BA \neq I$ ก็จะเรียกเมทริกซ์ A ว่าเมทริกซ์เอกฐาน

ถ้าผู้เรียนตอบได้ถูกต้องให้ 5 คะแนน ถ้าตอบนอกเหนือจากนี้หักครึ่งคะแนน

การตอบคำถามข้อที่ 2

เมทริกซ์ผกผันของเมทริกซ์จัตุรัส A ใด จะเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $Adj A$ โดยที่ $Adj A = [C_{ij}]^t$ เมื่อ C_{ij} เป็น โคแฟกเตอร์ของ a_{ij} ในเมทริกซ์ A

ถ้าผู้เรียนตอบคำถามตามแนวทางข้างต้นให้ 5 คะแนน ถ้าตอบนอกเหนือจากนี้หักครึ่งคะแนน

เกณฑ์การวัดผลตามทักษะพิสัย

การตอบคำถาม

$$\text{โจทย์ } A = \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} \text{ จงหาค่า } A^{-1}$$

$$\text{วิธีทำ ให้ } A^{-1} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{bmatrix}$$

$$AA^{-1} = I$$

$$\text{จาก } \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ 4 & 5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 2a_{11} - a_{21} & 2a_{12} - a_{22} \\ 4a_{11} + 5a_{21} & 4a_{12} + 5a_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

โดยบทนิยามการเท่ากันของเมทริกซ์ จะได้

$$2a_{11} - a_{21} = 1 \dots\dots\dots (1)$$

$$4a_{11} - 5a_{21} = 0 \dots\dots\dots (2)$$

$$2a_{12} - a_{22} = 0 \dots\dots\dots (3)$$

$$4a_{12} - 5a_{22} = 1 \dots\dots\dots (4)$$

โดยการแก้สมการ 1,2,3 และ 4 จะได้

$$a_{11} = \frac{5}{14}, \quad a_{12} = \frac{1}{14}, \quad a_{21} = \frac{-2}{7} \text{ and } a_{22} = \frac{1}{7}$$

ดังนั้นจะได้ $A^{-1} = \begin{bmatrix} \frac{5}{14} & \frac{1}{14} \\ \frac{-2}{7} & \frac{1}{7} \end{bmatrix}$ Ans

โจทย์ ถ้า $A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & 3 \\ 3 & 0 & -5 \\ 2 & 1 & 1 \end{bmatrix}$ จงหา $Adj A$

วิธีทำ จาก $A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & 3 \\ 3 & 0 & -5 \\ 2 & 1 & 1 \end{bmatrix}$

ก่อนอื่นหาโคแฟกเตอร์ของสมาชิก a_{ij} ทุกตัวใน A ดังนี้

$$C_{11} = (-1)^{1+1} \begin{vmatrix} 0 & -5 \\ 1 & 1 \end{vmatrix} = (1)(5) = 5$$

$$C_{12} = (-1)^{1+2} \begin{vmatrix} 3 & -5 \\ 2 & 1 \end{vmatrix} = (-1)(13) = -13$$

$$C_{13} = (-1)^{1+3} \begin{vmatrix} 3 & 0 \\ 2 & 1 \end{vmatrix} = (1)(3) = 3$$

$$C_{21} = (-1)^{2+1} \begin{vmatrix} -1 & 3 \\ 1 & 1 \end{vmatrix} = (-1)(-4) = 4$$

$$C_{22} = (-1)^{2+2} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 2 & 1 \end{vmatrix} = (1)(-4) = -4$$

$$C_{23} = (-1)^{2+3} \begin{vmatrix} 2 & -1 \\ 2 & 1 \end{vmatrix} = (-1)(4) = -4$$

$$C_{31} = (-1)^{3+1} \begin{vmatrix} -1 & 3 \\ 0 & -5 \end{vmatrix} = (1)(5) = 5$$

$$C_{32} = (-1)^{3+2} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 3 & -5 \end{vmatrix} = (-1)(-19) = 19$$

$$C_{33} = (-1)^{3+3} \begin{vmatrix} 2 & -1 \\ 3 & 0 \end{vmatrix} = (1)(3) = 3$$

สมาชิก $C_{11}, C_{12}, C_{13}, C_{21}, \dots, C_{33}$ มาเขียนเป็นเมทริกซ์ ซึ่งเรียกว่า เมทริกซ์โคแฟกเตอร์ของ A หรือ $[C_{ij}]$ ดังนั้นจะได้

$$[C_{ij}] = \begin{bmatrix} 5 & -13 & 3 \\ 4 & -4 & -4 \\ 5 & 19 & 3 \end{bmatrix}$$

นั่นคือ
$$Adj A = [C_{ij}]^t = \begin{bmatrix} 5 & -13 & 3 \\ 4 & -4 & -4 \\ 5 & 19 & 3 \end{bmatrix}^t = \begin{bmatrix} 5 & 4 & 5 \\ -13 & -4 & 19 \\ 5 & -4 & 3 \end{bmatrix} \quad \underline{\underline{Ans}}$$

ถ้านักเรียนแก้ไขโจทย์ตามข้างต้นได้ถูกต้อง ให้ 5 คะแนน ถ้าผิดให้พิจารณาตามความเหมาะสม

เกณฑ์การวัดผลตามจิตพิสัย

ดูจากความตั้งใจในห้องเรียนและการซักถามเมื่อเกิดความสงสัย (5 คะแนน)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนหาสูตรและศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเมทริกซ์ผกผัน โดยหาทาง Internet
2. นักเรียนร่วมกันอภิปราย
3. ครูสรุปเนื้อหาที่เรียนในสัปดาห์ที่แล้ว และอธิบายเรื่อง เมทริกซ์ผกผัน
4. ใช้แผ่นใสแสดงเรื่องเมทริกซ์ผกผัน ให้นักเรียนศึกษา ทำความเข้าใจ และบันทึกด้วยตนเอง
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มละ 5 – 6 คน จัดทำบอร์ดความรู้เรื่องเมทริกซ์ผกผัน นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม และระดมความคิด บันทึกผล และส่งตัวแทนสรุปหน้าชั้นเรียน
6. ครูอภิปรายผลการทดลองร่วมกับนักเรียน และสรุปเนื้อหาที่เรียน นักเรียนตรวจผลการทดลอง และบันทึกสรุปด้วยตนเอง
7. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่องเมทริกซ์ผกผันและส่งภายในชั่วโมง
8. ครูเฉลยแบบฝึกหัด นักเรียนตรวจแบบแบบฝึกหัด และจดบันทึกด้วยตนเอง
9. ครูแจ้งหัวข้อที่จะเรียนในสัปดาห์ถัดไป
10. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใส เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน
2. อุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม เรื่อง เมทริกซ์ผกผัน
3. แบบฝึกหัดทำขบท
4. แบบทดสอบเรื่อง เมทริกซ์ผกผัน
5. วิธีดีประกอบการสอน

การบูรณาการเชื่อมโยง

สาระการเรียนรู้	การบูรณาการ	กิจกรรม
เมทริกซ์ผกผัน	- ภาษาไทย - สังคม - คอมพิวเตอร์	- นำเสนอผลงานกลุ่ม - มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน - หาข้อมูลใน Internet

